

# **Provedba izvannastavnih aktivnosti učenika: Prirodoslovno područje**

**22. listopada,  
2020.**

**izv.prof.dr.sc. Petra Pejić Papak  
Učiteljski fakultet u Rijeci**

# Provedba izvannastavnih aktivnosti učenika

## PROMIŠLJANJA U SMJERU:

- ➔ **Određenja izvannastavnih aktivnosti**
- ➔ **Značaja izvannastavnih aktivnosti u provođenju slobodnog vremena učenika**
- ➔ **Odgojno-obrazovnih područja izvannastavnih aktivnosti**
- ➔ **Rezultati istraživanja**
  - ➔ **Ponuda izvannastavnih aktivnosti po područjima**
  - ➔ **Izvannastavne aktivnosti Prirodoslovnog područja**
- ➔ **Projekcije provedbe izvannastavnih aktivnosti**

Predstavljaju neposredni odgojno-obrazovni oblik rada koji se planira Školskim kurikulumom i provodi po skupina izvannastavnih aktivnosti a u koje se učenik samostalno i dobrovoljno uključuje.



**ODREĐENJE  
IZVANNASTAVNIH  
AKTIVNOSTI**

„ Nacionalni okvirni kurikulum pretpostavlja izradu izvannastavnih programa i aktivnosti koje su dio školskog kurikuluma i koje će škola programski izraditi uvažavajući potrebe i interese učenika.”

*NACIONALNI OKVIRNI KURIKULUM*

„ Radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika školska ustanova organizira posebne izvannastavne aktivnosti koje se planiraju Školskim kurikulumom.”

*ZAKON O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ ŠKOLI*

**Organizirano slobodno vrijeme učenika unutar škole  
provedbom izvannastavnih aktivnosti promatramo  
kao vrijeme aktivna odmora, razonode, pozitivna  
razvoja socijalizacije, humanizacije i stvaralačkog  
potvrđivanja pojedinaca.**

***Izvannastavne aktivnosti  
podrazumijevaju  
učiteljevu slobodu  
kreiranja odgojno-obrazovnog  
rada i smisao za stvaralaštvo,  
a istodobno i uspješan  
poticaj za angažiranje  
učenika za aktivno učenje,  
stvaranje izvan  
redovne nastave.***

# Značaj izvannastavnih aktivnosti u provođenju slobodnog vremena učenika

## značaj sudjelovanja u INA

Izvannastavne aktivnosti su neodvojiv dio odgojno-obrazovnog programa, te je njihova provedba u mnogim zemljama postala obveza, s ciljem povećanja kvalitete obrazovanja.  
*(Acar i Gündüz, 2017).*

Sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima pozitivno utječe na učenike te poboljšava njihovu povezanost sa školom, poboljšava njihov akademski uspjeh te smanjuje mogućnost od razvitka rizičnih oblika ponašanja.  
*(Umeh, Bumpus i Harris, 2020).*

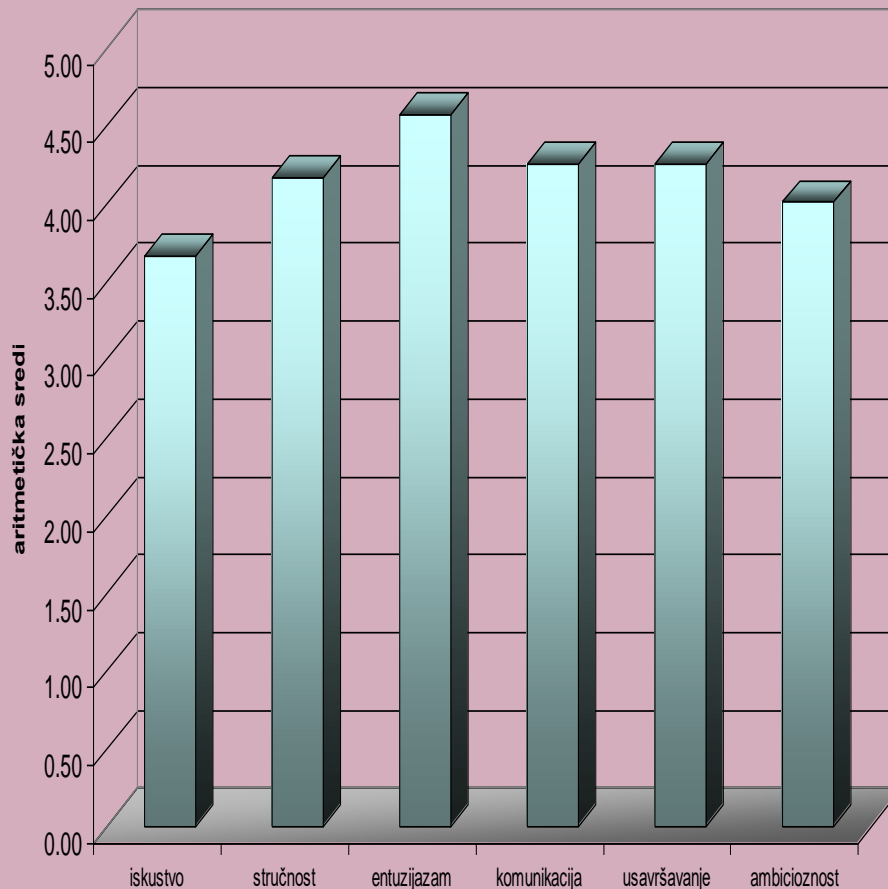
*Primjena načela omogućuju da aktivnosti u slobodnom vremenu i za slobodno vrijeme pozitivno i učinkovito ostvaruju funkciju pravilnog razvitka učenika.*

## **NAČELA**

slobode izbora aktivnosti  
raznovrsnosti aktivnosti  
sustavnosti smislenosti  
individualnosti  
organiziranosti  
primjerenosti  
socijalizacije  
pozitivne orijentacije

# Učitelji - voditelji izvannastavnih aktivnosti

Obilježja voditelja značajna za uspješno djelovanje aktivnosti



**Učitelji voditelji izvannastavnih aktivnosti (N=605) procjenjuju da je za uspješno vođenje INA značajan:**

Entuzijizam

Komunikacija

Usavršavanje

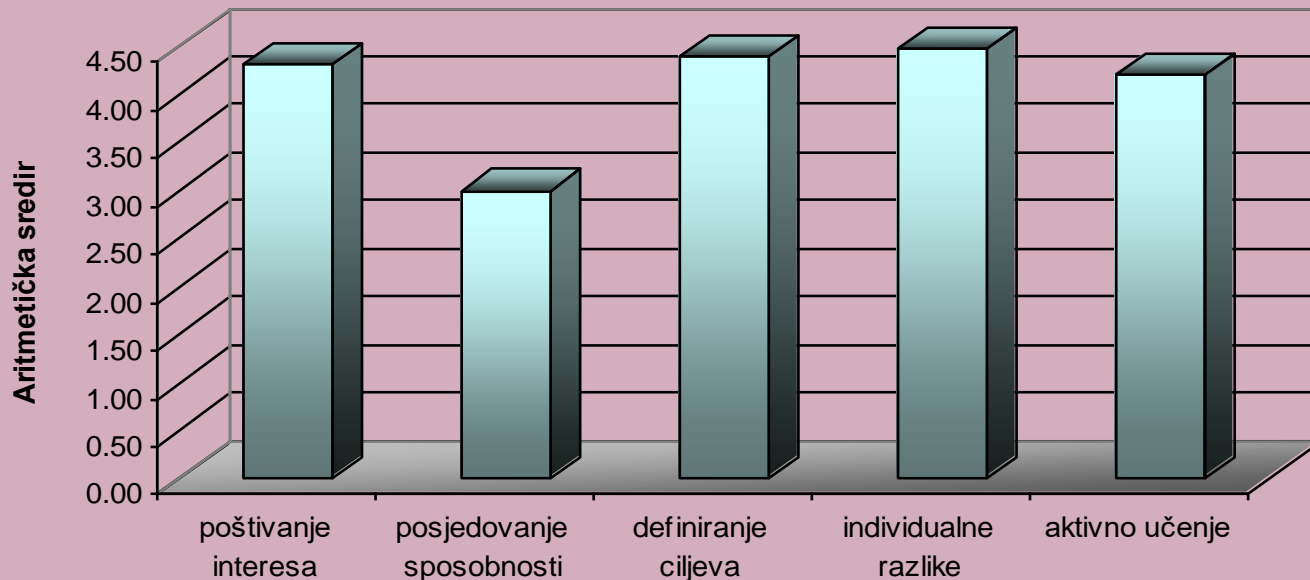
Stručnost

Ambicija

Iskustvo

**Prema mišljenu učitelja (N=605) pri uključivanju učenika u aktivnosti interesnih područja i tijekom provedbe INA značajno je:**

- poštivati interese i individualnih razlika učenika**
- jasno definirati ciljeve i ishode aktivnosti**
- poticati aktivno učenje, stvaranje**





**Ometajućim čimbenicima** pri poticanju aktivnog učenja, stvaranja u INA procjenjuju se:

**neprivlačnost programa određenih interesnih područja**

(M= 2,33; SD=1,14; t (605)= 32,73; p <0,05)

**loša organizacijska klima unutar škole**

(loši odnosi među kolegama, izostanak suradnje...)

(M= 2,36; SD=1,18; t (605)= 30,42; p <0,05)

**Poticajnim čimbenicima** pri poticanju aktivnog učenja, stvaranja u INA procjenjuju se:

**nagrađivanje najuspješnijih voditelja izvannastavnih aktivnosti**

(M= 3,41; SD=1,02; t (605)= 16,05; p <0,05)

**međunarodna razmjena iskustva vođenja izvannastavnih aktivnosti**

(M= 3,46; SD=1,64; t (605)= 13,74; p <0,05)

# Odgojno-obrazovna područja izvannastavnih aktivnosti prema NOK-u

**Jezično-komunikacijsko** - znanja, vještine i sposobnosti povezane s jezikom, komunikacijom i kulturom.



**Matematičko** - stjecanje znanja, razvoj vještina i sposobnosti računanja, procjenjivanja, logičkog i prostornog mišljenja.

**Prirodoslovno** - temelji se na saznanjima iz fizike, kemije, biologije, geografije i geologije, a istražuje i opisuje prirodu, svijet žive i nežive tvari.



**Tehničko i informatičko** - uključuje tehniku, informacijsko-komunikacijsku tehnologiju i informatiku.

**Društveno-humanističko** - poučavanje osobnih, društvenih, gospodarskih, političkih, kulturnih, religijskih i etičko-moralnih pitanja čovjekova života i društva.



**Umjetničko** - vizualne umjetnosti i dizajn, glazbena, filmska, medijska i dramska kultura i umjetnost te umjetnost pokreta i plesa.

**Tjelesno i zdravstveno** - usvajanje motoričkih sposobnosti, usavršavanje biotičkih motoričkih znanja, upoznavanje svog tijela i njegovog funkcioniranja, važnost unaprjeđenja tjelesnog zdravlja, razumijevanje povezanosti tjelesnog, duševnog i emocionalnog zdravlja.



# Rezultati istraživanja ponude izvannastavnih aktivnosti učenika

## Cilj:

Utvrđiti strukturu ponude izvannastavnih aktivnosti sa specifičnim ishodišta aktivnosti **odgojno-obrazovnih područja** putem studija dokumentacije Školskih kurikuluma osnovnih škola Primorsko-goranske županije.

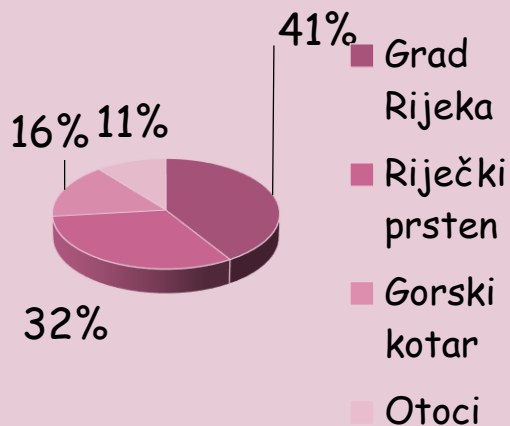
**Prirodoslovno područje**

# STUDIJ DOKUMENTACIJE (2020.g.)

56 osnovnih škola  
Primorsko-goranske  
županije

ŠKOLSKI KURIKULUMI  
šk.god. 2019./2020.

## Geografska područja OŠ



## IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

Odgojno-obrazovna  
područja INA

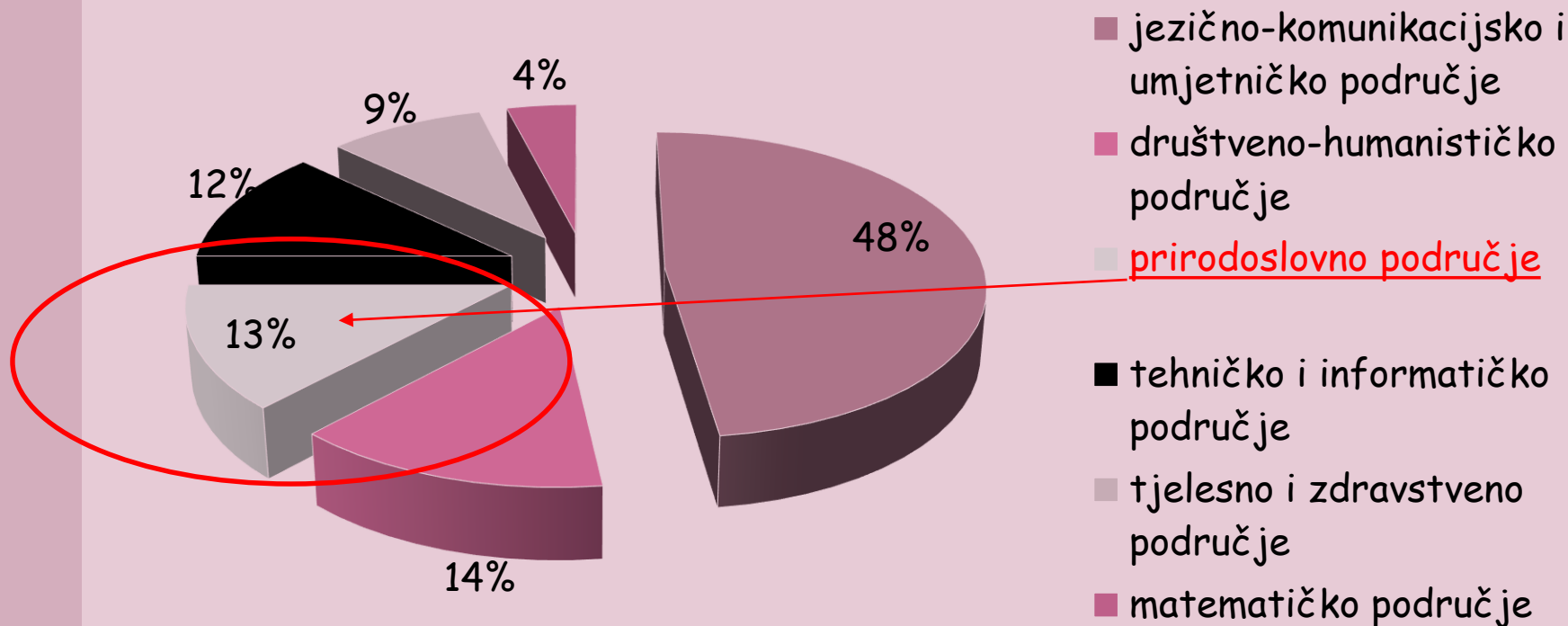
Nazivi skupina

Dob učenika RN/PN

Ishodi INA

# Analize podataka po kurikulmskim područjima

## Zastupljenost aktivnosti unutar kurikulmskih područja



# Brojnost skupina izvannastavnih aktivnosti Prirodoslovnog područja

Ukupno 72 različite skupine izvannastavnih aktivnosti



Najzastupljenije izvannastavne aktivnosti prema broju skupina:

ekološka skupina,  
prirodoslovna grupa, geografi, domaćinstvo  
i cvjećarstvo i vrtlarstvo.

47 škola (84%) provodi izvannastavne aktivnosti ovog područja  
(min. 1 aktivnost, max.7 aktivnosti/školi)

# Nazivi skupina izvannastavnih aktivnosti Prirodoslovnog područja (N=47 škola)

Prirodoslovno područje				
IZVANNASTAVNA AKTIVNOST	BROJ SKUPINA	RN	PN	RN i PN
Bios grupa	1	0	1	0
Cvjećarstvo i vrtlarstvo	6	2	2	2
Čuvari prirode	3	1	0	2
Domaćinstvo	2	1	0	1
Ekološka skupina	21	8	6	7
Geografi	6	0	6	0
Globe	2	2	0	0
Istraživačka grupa	4	2	0	2
Izletnička sekcija	1	0	1	0
Izviđači	1	1	0	0
Jabuka kraljica voća	1	0	0	1
Kemičari	5	0	5	0
Mali eko dizajneri	1	0	1	0
Maslinari	1	0	1	0
Mladi biolozi	1	0	1	0
Planinari	3	0	2	1
Poljoprivredna sekcija	1	0	1	0
Pomorstvo – gospodarska djelatnost primorskog zavičaja	1	1	0	0
Priroda i zdravlje	3	2	0	1
Prirodoslovna grupa	6	0	3	3
Važnost bobičastog voća u zdravoj prehrani	1	1	0	0
Zajedno više možemo	1	0	1	0
UKUPNO RN	21			
UKUPNO PN	31			
UKUPNO RN i PN	20			
UKUPNO SKUPINA	72			

# Usporedba brojnosti izvannastavnih aktivnosti Prirodoslovnog područja u školskoj 1999./2000.; 2009./2010. i 2019./2020. godini

	šk. god.1999./2000. (N=50 škola)		šk. god. 2009./2010. (N=54 škole)	
Interesno područje (Nastavni plan i program)	BROJ skupina	f (%)*	BROJ skupina	f (%)
<b>OČUVANJE PRIRODE + UČENIČKO ZADRUGARSTVO</b>	8	14,9	11	10,4

	šk. god. 2019./2020. (N=56 škola)	
Interesno područje (NOK)	BROJ skupina	f (%)
<b>PRIRODOSLOVLJE</b>	72	13

\* f (%) s obzirom na ukupan broj INA svih područja



# Promišljanja o smjeru planiranja INA



## **Smjernicama i promjenama ka projekciji uspješnosti provedbe izvannastavnih aktivnosti**

- **Uvažavati zahtjeve okružja - mijenjati s potrebama prakse**
- **Ostvarivati kriterije djelotvornosti škole u provedbi INA**
- **Pridavati sve veći značaj aktivnostima u skladu s interesima učenika**
- **Proširivati sadržajnu ponudu aktivnosti u suglasju sa suvremenim stremljenjima**
- **Pružati mogućnosti i stvarati prilike kako bi se udovoljilo ispunjavanju učeničkih stvaralačkih želja, sklonosti i sposobnosti**
- **Osvijestiti smisao uključivanja i stvaralačkog rada bez obvezatnosti za postizanjem natjecateljskog uspjeha**
- **Težiti suradnji s vanjskim suradnicima-profesionalcima, lokalnom zajednicom**

## **Preporuke koje mogu pridonijeti projekciji dinamičnijeg razvoja izvannastavnih aktivnosti**

- **Osvješčivati potrebu za kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena djece koje će utjecati na razvoj njihovih životnih stilova**
- **Kontinuirano pratiti, evaluirati i dokumentirati promjene u strukturi interesa učenika kao osnove za planiranje INA**
- **Pridavati značaj strateškom pokrivanju interesnih područja**
- **Redovito, cjelovito i pravodobno informirati učenike –mogućnost suradnje sa širom zajednicom**
- **Institucionalno umrežavanje u sustav interesnih aktivnosti-suradnja voditelja određenog područja-suradnja među školama**
- **Pridavanje prostora većem tjednom obimu sati u plansko-organizacijskom smislu**
- **Afiniteti i interesi učitelja i interesi učenika-kriteriji za uvođenje INA**

# Projekcija razvoja izvannastavnih aktivnosti

Nade su uprte:

u učitelja

koji će na novim temeljima graditi  
budućnost izvannastavnih aktivnosti,

u učenika

koji će odgovorno i savjesno  
pristupati radu,

u školu

koja će svojim diferenciranim kurikulumom  
osjetiti energiju svojih dionika  
i podržati kreativne ideje, stvaralaštvo



## Literatura:

- Acar, Z. i Gündüz, N. (2017). Participation motivation for extracurricular activities: Study on primary school students. *Universal journal of educational research*, 5(5), 901-910.
- Mlinarević, V. i Brust Nemet, M. (2012). Izvannastavne aktivnosti u školskom kurikulumu. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera – Učiteljski fakultet u Osijeku.
- Pejić Papak, P. i Vidulin, S. (2016). Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi. Zagreb: Školska knjiga.
- Umeh, Z., Bumpus, J. P. i Harris, A. L. (2020). The impact of suspension on participation in school-based extracurricular activities and out-of-school community service. *Social science research* 85, 1-14.
- Vidulin, Sabina; Pejić Papak, Petra (2018). Vannastavne aktivnosti: pogled u budućnost. *Artefact* 4 (01), 15-25.